

Naslov originala

Mick Wall

TWO RIDERS WERE APPROACHING

The Life and Death of Jimmy Hendricks

Copyright © Wallwrite Ltd. 2019

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

DVA SU JAHAČA PRILAZILA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

SADRŽAJ

1. Dva jahača	9
2. Lusil i Al	15
3. Čaz i Ketl	20
4. Mali Frenk	27
5. Džimi i Moris	35
6. Noel i Mič	45
7. Al i Lusil	57
8. <i>Jimmy Hendricks</i>	65
9. Ketl i Džimi	7
10. Majk A'Gogo	95
11. Linda i Kit	106
12. Čaz i Džimi	121
13. Džimi i Bili	129
14. Majk i London	144
15. Džimi i Brajan	154
16. Majmunski zvuci	167
17. Bela munja	181

18. Džimi i MLK	189
19. Robert i Džimi	198
20. Džimi i planina	206
21. Edi i Džimi	224
22. Majls i Beti	242
23. Majk i momci	251
24. Odlazak u Toronto	261
25. Električna porodica	275
26. Džimi i momci	298
27. Džimijevo naredno putovanje	309
Epilog	328
Beleške i izvori	331

POGLAVLJE JEDAN

Dva jahača

Reče šaljivdžija lopovu...*

Džimi se davi u jeftinom crvenom vinu. Crveno mu je u kosi, u plućima, u očima... Džimi je ispran vinom. Džimi je zbrisan.

„Gotov je.“

„Jesi l' siguran? Budi jebeno siguran.“

„Nema frke, jebeno je gotov.“

Muškarci... CIA, MI6, bivši, sadašnji, honorarni, london-ski krimosi, njujorška mafija, najamnici iz Njukasla, uterivači dugova, engleskog naglaska, američkog naglaska, vrlo zajebani likovi. Dvojica jahača odmakla su se od kreveta i sranja koje su na njemu napravili. Crveno vino i hladna krv, zapetljana znojjava posteljina i vrtoglavica. Izbljuvan. Ispovračan. Usran. Iskušavanje veštičarenja veštica.

„Kada se vraća plavuša?“

„Nije važno.“

* Naslov knjige, poglavlja i uvodne reči delovi su Dilanove pesme „All Along The Watchtower“, koju je Hendriks nezaboravno obradio. (Prim. prev.)

„Šta ćemo s njom?“

„Ništa. Ona zna šta treba da uradi.“

Džimi je uspavan. Džimi je precrtan. Prošlost više nije tek na korak iza.

Ranije...

Izlazak u društvo. Druženje sa Otmenim Filipom, gotivnim sinom lorda Harvija. Neka ženska sa biserima i naglaskom engleskih bogatuna, a i ostale su takve: cigarete s tragovima karmina, kratke suknje, providne gaćice. Džimi se smeška, naduvan, kreće se polako, dobro je raspoložen. „Mala, znaš da mi se ti posebno sviđaš.“

Džimi se zabavlja. Iz zezanja štipne za dupe poklonike u zvoncarama koji mu prilaze. Baci pet! Nema ih mnogo. Tek sam se vratio, znaš, u gradu sam na nekoliko dana, da se nađem sa nekim doobrim prijateljima. Smiren spolja, grozničav iznutra. Džimi se raspada. Traži mesto da se skloni.

„Jesi l' gledao pajtonovce pre neko večer, čoveče? Toliko su smešni! Ministarstvo bezveznog hoda.“ Džimi poskakuje u sopstvenoj varijanti. „Oh, čoveče, toliko su smešni! Duvali smo taj 'crveni libanac'. Oh, čoveče, umalo da *umrem!*“

Svi: HA-HA-HA-HA-HA!

Naduvani hipi tipovi sapliću se o sopstvene noge izvodeći blesave korake u stilu Džona Kliza. Džimi se presavija od smeha dok iz njega izbija dim. Danhil mu je u ruci, džoint mu je u ruci, čaša mu je u ruci. Fina gajba. Ležanje na jastučićima u arapskom stilu, a na tavanici su svi prstenovi Saturna i naslagani zlatom protkani ćilimi. Na gramofonu je Smoki Robinson... „*ne dozvoli da ti moj zadovoljni izraz stvori pogrešan utisak*“... Džimi je jedina crna faca i jedini u sobi koji zaista kapira pesmu. Džimiju je i to gotivno. Džimiju je udobno u ovom društvu. Moderni londonski beli klinici, ušuškani u tatine pare i

veze sa visokom klasom, otkidaju na čudnog crnju trubadura. Počasni belac, bez obaveza.

Onda plavuša počinje da gnjavi Džimija, spuštara, kmeči da hoće da ide. Ona ima jak nemački naglasak, blede lice i crnilo oko očiju u obliku železničke pruge. Džimi je otrese, ali riba je van sebe, istrčava napolje, a vrata se zalupe za njom.

Džimi krene za njom, uznemiren. „Jebena svinjo!“, dere se ona na njega. I Džimi se dere, čoveče, preti da će je prebiti. Otmeni Fil je istrčao napolje i preklinje ih da prekinu, zabrinut da bi neko mogao pozvati kerove. Ali Džimiju su oči krvave. Ta plavuša Monika je kriva. Ta riba je napaljena, čoveče. Posle pola sata sranja on se predaje, izvinjava se svima i odlazi, zajedno sa Monikom, tražeći taksi.

Povratak u *Samarkand*, Monikin stančić, suviše mali da bi se Džimi smestio. Monika predlaže da se okupaju pa da nešto pojedju. Džimi hoće da se posluži telefonom. Kaže joj da Pit Kameron želi da ga vidi u svom stanu. Pit je pomogao pokretanje kompanije *Trek records*. Džimi voli da s njim razgovara o svojim problemima. To su poslovne priče. Ozbiljna sranja. Kapiraš?

Džimi ubedljivo objašnjava: Pit ga zove na večeru, vrlo privatnu. Monika može da odveze Džimija, da ga odbaci, ali Monika ne može da uđe s njim. To nije ta vrsta društva. Kapiraš, zar ne, mala?

Monika se slaže. Razume sve, kaže ona. Oko ponoći ona je odbacila Džimija. Džimi je ozbiljno odahnuo odvojivši se od nje. Ta nemačka smaračica, čoveče, prokleta je preterala! Džimiju treba vazduha. Pored toga, kod Pita je Devon Vilson („*Dolly Dagger*“), ta izveštačena džanki glumica. Stela Daglas i Endži Bardon su takođe tu. Te ribe znaju Džimija. Znaju njegov fazon. Nemoj previše da pritiskaš. *Kapiraš?*

Raspoloženje je prijatno. Džimiju je drago što vidi Devon. On se žalio i gundao kada mu je dolazila čak iz Njujorka. „Za ima boga, Devon, skini mi se s kičme!“

Ali to je bilo dok je još uvek bio s Kristen. Sada je Kristen otišla, privalila mu se zajebana Švabica, a obe tvrde da će se udati za Džimija. Pretvaraju se da ne prepoznaju kada se Džimi samo zeza, samo brblja ljubavne fraze, čoveče, zar ne vidite?

Sada i ovde, uživo, Džimiju se ponovo dopada Devon, koja pije krv sa nazubljenog noža.* Samo, sada se Devon pravi ravnodušna. Još uvek je na „Džeger tripu“, svesna da to Džimiju pomera pamet.

Međutim, tu je i Stela, žena Alana Daglasa. Alan je Džimijev novi najbolji prijatelj. On će mu pomoći da ispliva iz mora govana u kojima se nalazi, prema obećanoj zemlji osmeha od milion dolara i drugih lažnih prijatelja.

Džimi veruje Alanu. Džimi inače nikome ne veruje. Zato veruje i njegovoj ženi. Stela, sa svojom ukrasnom tačkom na čelu u indijskom stilu, višebojnim brojanicama i pametnim, otvorenim licem. Stela nije tek još jedna rokenrol riba koja se kači za muzičare. Sa Stelom možeš da pričaš. Ona poznaje stvari. Nema seks tripova. Samo ljubav, lj-u-b-a-v.

Isto važi i za Endži Bardon, Erikovu ženu. Jedina razlika je što je Endži navučena na „hors“. Endži i Devon. Veštice na belom konju. Endži je bila sa Džimijem ranije, mnogo puta. Kao i Devon, samo što se Devon činila kao neko koga treba zadržati. Endži je bila prolazna, ponavljanje dok ne izbledi. Ali sada ta riba i ne sluša, osim ako žvaka nije o slatkome smeđem šećeru.

Vreme je za rokanje u venu. Naredna stanica: nigde.**

Džimi zaobilazi Endži, usredsređuje se na Devon, na brzinu procaskavši sa Stelom. Na stolu je kineska hrana. On proguta dva amfetaminska „crna bombardera“ i smota još jedan džoint. Nije mu do piletine i pirinča.

* Aluzija na pesmu „Dolly Dagger“ posvećenu Džimijevoj bivšoj devojci Devon i njenoj avanturi sa Mikom Džegerom. (Prim. prev.)

** Izvorno je ovo igra reči: engl. *mainline* – glavna linije železnice, ali u slengu znači injekciju heroina. (Prim. prev.)

Onda interfon počinje da zuji... Džimi se trgne: „Oh, čoveče, molim te, moraš da kažeš toj ribi. Čoveče, znaš, neka me ostavi na miru...“

Stela preuzima stvari u svoje ruke, uzme interfon i kaže zapostavljenoj plavuši: „Dođi kasnije.“

„Ali ja sam Džimijeva ferenica. Rasumela, ja?“

Za nju nema ni čaja ni saosećaja. „Idi kući.“

„Najn. Ne. Ti moraš rasumela...“

Stela prekida vezu.

Monika je ostavljena da sama stoji napolju. Monika plače. Monika se izbezumљуje.

Deset minuta kasnije ponovo zvrči interfon. *Sranje*... Džimi je sada izgubio živce. Ljutita Stela ponovo je sa slušalicom i kaže ribi: „Ne, čoveče.“

Monika plače, urla, zvuk se prekida. Džimi se izvinjava svima u prostoriji. Neprijatno mu je. Džimi je ponovo na ulici, dosta mu je svega.

Vožnja taksijem nazad do *Samarkanda*. Džimi je odsutan, zamišljen... jebena riba koja pravi ružne scene, čoveče. Monika ćuti i pali cigaretu. London klizi pored njih, pred zoru. Oči požutele od duvana vrebaju, ispred zgrade, iz jaguara u leru, čekaju njihov povratak.

Majk gasi cigaru i otvara vrata automobila. Ostali ga prate. Krupni momci. Kao statisti iz filma „Uhvati Kartera“. Uvozni mafijaši. Smeju se i šale, pod naredbama lopova.

Uleću pravo iza nesrećnog para, dok ovi otvaraju vrata, udar pravo na pičku pre nego što shvati šta ga je snašlo. Koleno u muda. On pada boreći se da uhvati vazduh. Plavoj drolji kažu: „Odjebi dok porazgovaramo sa tvojim dečkom.“

Pogled ka njoj. *Od-jebi odmah!*

„Ide po sigarete, Džimi, Okej? Iz garaža, donese sigarete...“

Momci se smeškaju. Izguraju je kroz vrata.

„Hej, Majk, šta se dođavola dešava, znaš?“

Majk ćuti, misli mu lutaju. Džimi preklinje. „Majk, daj, čoveče...“

Momci skaču na njega. Zabijaju mu glavu na jastuk. Zamažuju dva snažna udarca u stomak. Džimi je na sve četiri, bori se za dah, urla, grca... Džimi je sada preplašen, zaista boli, čoveče...

Još dva udarca. Smotaju ga unazad, cimajući mu glavu za tu frćkavu kosu. Dvojica ga drže, treći spušta kesu iz samoposluge, vadi prve dve flaše, ugura pampur palcem. Snažan tip. Vino mu prska po ruci. On ga obriše o crnčuginu košulju. Onda mu na silu ugura flašu u usta. Glu-glu-glu-glu....

„Dečko je žedan“, kaže jedan tip. Ostali se cerekaju. „Dobro je što smo poneli još“, kaže jedan. Momci se cerekaju.

Palcem pampur unutra. Obriše ruku. Ugura flašu u usta.

Vino je rasuto unaokolo. Džimiju su oči iskolačene, šake grabe u grču, nije u stanju da diše, vino mu curi iz nosa, po kosi, po krevetu, po rukama koje ga drže.

Palcem pampur unutra. Obriše ruku. Ugura flašu u usta.

Po njegovim grudima i rukama, po ustima i očima. Ovo je stvarnost. Nemoguće. Ovo sranje se *zaista dešava*. Nema šanse. Momci se cerekaju.

Onda se ekran gasi... mala bela tačka... brzo, a onda sporije... sporije... skuplja se u...

Ništa. Duboko, crno, teško...

Ništa.

POGLAVLJE DVA

Lusil i Al

Te noći kada je rođen, mesec je bio u senci, u opadanju, klizeći od Raka ka Lavu, od stomaka ka srcu, od sluzi prema krvi.

Mama je bila slatka kao šećer, tek napunila sedamnaest godina. Tata je bio sav sluđen, u vojnom zatvoru.

Lusil Džeter se osam meseci ranije udala za dvadesettrogodišnjeg redova američke kopnene vojske Džejmsa Alena Rosa Hendriksa. Tri dana kasnije Ala su poslali u kasarnu Fort Raker u Alabami. Kada se beba rodila, Alu su odbili odlazak na odsustvo i zatvorili ga. Komandant kasarne rekao je da je to za njegovo dobro, svestan da bi dečko verovatno pobegao ako nije u zatvoru. Al je popizdeo. Svi belci, novopečeni očevi, dobijali su odsustvo.

Kao i kod svih Amerikanaca, krvne veze bile su isprepletane, rastrzane i dosledno zanemarivane. Afrički robovi, beli robovlasnici, indijanska plemena... duga proizvodna linija silovanja, ubistava, rasne mržnje, verske izopačenosti, uništenih očekivanja i neprimetnog probijanja jake poljske trave kroz pukotine u vekovima učvršćivanim kamenim stenama.

Sa Lusiline strane, bili su to deda beli robovlasnik i baka crna robinja. Kapetan i konkubina. Čudni parovi spojeni na krajnjem Jugu SAD devetnaestog veka. Rodio se 1875. dečak Preston Džeter, pravi melez. Pobegao je iz Virdžinije pošto je

prisustvovao jednom linčovanju. Uputio se na severozapad, gde su mu rekli da je mnogo lakše za crnce.

Ma jeste baš.

Rudario je u Rozlinu, u državi Vašington, zatim u Njukaslju, išao je gde god bi mladi crnac mogao zaraditi dolar. U svojim četrdesetim godinama, u vreme kada je stigao u Sijetl (sada je barem radio iznad zemlje, po baštama, na dnevnom svetlu), Preston je upoznao Lusilinu majku Klaris Loson. Poreklom iz konfederativnog, rasno podeljenog Arkanzasa, Klaris je bila iz plemena Čiroki, sateranog u torove po Zakonu o preseljenju Indijanaca iz 1830. Robovi su im pružali utočišta, stvarali su se mešoviti brakovi u siromaštvu... Klaris je bila devetnaest godina mlađa od Prestona i već trudna posle silovanja na pamučnim poljima delte Misisipija u Luizijani.

Kada su Klarisine starije sestre ponudile Prestonu miraz da bi se oženio njom, on im je rekao da seru i zbrisao. Klaris je rodila dete, dala ga na usvajanje i skoro umrla od tuge. Sestre su se ponovo obratile Prestonu, podigle ponudu, i ovoga puta on je izgovorio sudbonosno „da“. Venčali su se 1915. i ostali u braku sve dok matori nije umro trideset godina kasnije. Nikada nisu bili srećni, ali ko je uopšte srećan?

Živeli su u Centralnoj oblasti Sijetla. To je šest kvadratnih kilometara ulica crnog geta i dom za crnje, žutaće, crvenokošce, Švabe, Žabare, Ješe, ludake... sve neželjene, zgažene i ponižene. Dajte im sopstvene novine, škole, izloge, kafane i birtije. *Dajte im sve što traže, samo ih nemojte dovoditi u susedstvo dobrih bogobojažljivih belih ljudi kao što smo mi.*

Ulica Džekson bila je glavno poprište zbivanja, glavna trasa ka dobrom noćnom provodu. Dnevni sati provodili su se uglavnom u čišćenju za bogatašima što su živeli daleko od Oblasti.

Preston i Klaris su imali osmoro dece, od kojih je šestoro uspelo da preživi detinjstvo. Lusil je bila beba. Preston je već bio star, s preko pedeset godina, a Klaris su otkrili tumor. Preživela je, ali je provela dosta u bolnici. Lusil su podizale njene sestre. Kada su okolnosti postale previše teške, sve su upućene

u hraniteljski dom dobroćudne nemačke porodice na farmi u Grinlejku, belačkom kraju, gde su ih komšije, lake na obaraču, smatrale za prljave cigančice.

Lusil je bila svetlije puti i lepuškasta, lutkica boje kafe za kojom su se okretale glave dok je čarlijala ulicom. Lusil je bila tako svetla i fina da je lako mogla preći na drugu stranu. Ipak, ona to nikada nije uradila. Vratila se da živi u Centralnoj oblasti, a kao tinejdžerka volela je da igra. Tek što je napunila šesnaest godina, još uvek u nižim razredima srednje škole, otišla je sa školskim drugaricama u *Vašington hol* na koncert Fetsa Volera, „crnog Horovica“. Tamo je upozнала Ala Hendriksa, oniskog, zgodnog radnika livnice gvožđa punog maštarija daleko iznad sopstvenog položaja. Al je stvarno umeo da igra. On je bio stariji, iskusniji i imao je nešto novca za trošenje. Al je bio *zabavan*.

Kao i kod njegove buduće tinejdžerske neveste, Alovo poreklo bilo je raznoliko. Tata je rođen godinu dana po završetku Građanskog rata. Njegova mama Fani Hendriks, tek oslobođena robinja, nedavno se razvela od čoveka po imenu Džeferson Hendriks. Tata, nepomirljivi beli robovlasnik, nije hteo ništa da ima sa dečakom, mada se mama potrudila da on ponese sva njegova imena, Bertran Filander Ros.

Ros, kako je najviše voleo da ga zovu, imao je četrdeset šest godina kada je promenio prezime u Hendriks. On je nakratko bio policajac sa „posebnim“ dužnostima u Čikagu, ali se oženio, pa razveo, i prešao u industriju zabave, kao scenski radnik pozorišne vodvilj-družine koja je putovala po severozapadu, uz obalu Pacifika. Uskoro će se ponovo oženiti.

Zenora Mur zvana Nora bila je igračica i prava lepotica. Njena mama, takođe po imenu Fani, bila je polu-Čiroki, polu-Afrikanka. Njen tata Robert bio je oslobođeni rob iz Džordžije. Živeli su najbolje što su mogli u klimi Tenesija.

Nora je, međutim, imala veće snove. Išla je na turneje sa svojom sestrom Bel kao profesionalna igračica i upozнала Rosa uletevši u istu trupu glumaca, muzičara, komičara i igrača sa kojom je on radio. Kada je dotok novca presušio i trupa se

rasturila, oni su ostali nasukani u Sijetlu. Mogućnosti za pronalaženje scenskih poslova: nula.

Kako bi uštedeli podelivši troškove iznajmljivanja zajedničke sobe (nijedan beli vlasnik pansiona ne bi primio nevenčani crni par), oni su se uzeli. Kada je neko pomenuo da bi obojeni ljudi mogli lakše naći posao u Kanadi, na brzinu su se spakovali.

Na preporuku mušterije, Ros je dobio šljaku u Vankuveru. Radio je kao konobar u *Američkom klubu*.

Nora je šou-biznis zamenila karijerom domaćice i majke petoro dece. Dvoje je umrlo – najstariji, Leon, sa dvadeset godina, i najmlađi, Orvil, kada je bio tek dvomesečna beba. Ostali su Patriša Rouz, Frenk i Džejms Alan Ros, rođen 1919, koga su svi zvali Al.

Tri godine kasnije porodica je zvanično naturalizovana i postali su građani Kanade. Život se kotrljao dalje. Ros je bio aktivan u Afričkoj metodističkoj episkopalnoj crkvi, a postao je i prvi vratar novootvorenog golf kluba *Kvilčena* u Aveniji kralja Edvarda br. 33, u okviru nekadašnjih domorodačkih naselja na obodu Vankuvera.

Kada je glavi porodice iznenada pukla aorta, izazvavši naglo krvarenje i smrt, on je imao šezdeset devet godina. Porodica Hendriks takođe je pukla. Nora se zaledila. Deca su se razbežala. Usledile su godine Velike krize i čitav svet se okrenuo naopačke. Svaka pomisao na to da Al upiše fakultet umrla je sa njegovim ocem. Napustio je školovanje kako bi potražio posao, ali poslovi su bili bedni i bezvredni. Konobarisanje po noćnim pilićarnicama.

Majka ga je ohrabrila da se posveti stepovanju. Nosio je posao igrača u krvi, govorila je ona. Njegov stariji brat Leon bio je kao gazela i pokazivao mu je sve dobre korake: step, čarlston, lindi hop, regtajm i fokstrot. Zahvaljujući tome, Al je dobio neke slabo plaćene tezege. Dodao je i nešto sopstvenih koraka. Pribavio je sebi agenta. Prešao je u klubove.

Novi moderan ples postao je „džiterbeg“, a Al je i u tome bio prilično dobar. Nora se smejala i rekla mu da je igrala isto tako

dvadeset godina ranije, samo što se ples zvao „teksas tomi“, iz crnačkog mjuzikla „*Darktown Follies*“ („Ludosti u getu“). Međutim, igranke su bile rasno podeljene (kako bi i belci imali nekakvu šansu), pa se Alu baš i nije posrećilo.

Kada mu je drugar Al Ford ispričao o nezvaničnim bokso-mečevima za pare (dvadeset pet dolara po rundi u tri runde), Al Hendriks se umalo usrao. Nizak, ali jak i nabijen, uspeo je pričom da se ugura u takmičenje za Zlatnu rukavicu u Sijetlu, u dvorani *Kristal pul*. Prvi nastup imao je u velter kategoriji. Pobedio je, pa je onda ponovo pobedio. Izgubio je u finalu. Pa šta? Honorar će ga utešiti zbog poraza. Jedini problem bio je u tome što su ga navukli. Rekli su mu da samo profesionalce plaćaju, pa se odvuкао do hotela *Mur* bez kinte i za šoljicu kafe. Kao vrhunac: bazen u hotelu bio je samo za belce.

Jebeš proseravanja ovih belih bednika.

Kada je Kanada objavila rat Nemačkoj, Al je pohitao u Viktoriju, računajući da će dobiti posao na železnici, ali predradnik rasista nije želeo da ga uzme kazavši da je „previše prokletu nizak“. Nova sranja. Al je spavao na podu kod prijatelja i zaradio poneki dolar glancajući cipele. Onda se uputio nazad u Sijetl, sa četrdeset dolara u džepu i kurcem u rukama.

Al je životario. Čistio je stanove. Dobio je posao da pere sudove u kafani u crnom getu u Ulici Pajk. Još uvek je igrao „džiterbeg“ sa damama, u svom modernom širokom odelu na prugice. Pokazivao im je pokrete, dodir kukovima, prebacivanje preko kuka i preko leđa. Ali te ženske iz Sijetla bile su *krupne*. Al je mogao da obrne debeljuškaste ili čak probaci visoke između svojih nogu. Ipak, jedine cure koje su mu se činile taman za njega bile su belkinje, a to je predstavljalo opasnost za crnog momka kao što je on.

Kada je upoznao šesnaestogodišnju Lusil Džeter, Al je radio u livnici. Nije mogao da veruje svojoj sreći. Ženska je bila niža od njega. I zaista je dobro igrala. Zaista je održavala korak. Zaista je i Alu mogla da pokaže poneki štos.

Kakav par, bejbi.

POGLAVLJE TRI

Čaz i Ketii

Subota, 24. septembar 1966. Džimi je još uvek bio na njujorškom vremenu kada je avion sleteo u London (9.30 pre podne lokalno, za Džimija pola pet ujutru). U avionu je bilo toliko hrane (file minjon, jastog) i toliko pića (šampanjac, vrhunski škotski viski i brendi) da se Džimi iscrpao. Nenaviknut na duga putovanja i probuđen u četiri sata ujutru, pošto je pre toga uspeo da odrema samo dva sata, Džimi je predstavljao mešavinu lošeg zadaha, hladnog znoja i krvavih očiju nespremnih za ono što se sprema.

Pošto su putovali prvom klasom, on, Čaz i njihov tehničar Teri Makvej (pozajmljen od *Animalsa*) prvi su izašli iz aviona i prvi se našli na carini. Džimi se smeškao, ali je bio vrlo zabrinut. Nelagodnost je narušavala njegovu pojavu i zbog toga se osećao trapavo. Obeležen svojim crnilom, osetio je da to napadno *američko* crnilo radi protiv njega.

Teri je nosio kofer sa Džimijevom gitarom. Džimi nije imao radnu dozvolu. Priča koju je Čaz smislio: Džimi je profesionalni pesmotvorac, došao da pokupi novac od autorskih prava. Službenicima na carini nije se dopala ova priča. Znali su da je sumnjiva, ali krupni belac u odelu delovao je kao neko ko

zna šta priča (oni su čuli za *Animalse*), pa su propustili crnju nepouzdanog izgleda sa sedmodnevnom vizom bez mogućnosti zapošljavanja.

Džimi, njegov sasvim novi pasoš i njegove farmerke i njegova frizura u stilu Boba Dilana. Sve ostalo što je posedovao nalazilo se u koferu za gitaru: pozajmljeni stratokaster, jedna preobuka, teglica antibakterijske kreme za lice (te jebene bubuljice, čoveče) i ružičaste papilotne za kosu.

Sa druge strane graničnog prelaza Džimi je usplahiren, oduševljen, kao vatromet pred pucanje. Čaz, koji je čitavim putem u avionu kovao planove, odlazi do telefonske govornice i počinje igru sa novčićima. On zove kancelariju grupe *Animals* i razgovara sa Triksi Saliven, ličnom asistentkinjom Majka Džefrija. Triksi je potpuno upoznata sa Čazovom namerom da napusti *Animalse* i krene, sa Majkom, u menadžerski posao. Njoj se dopada Čaz, prepoznaje kakav je on: poštenjačina, talentovan muzičar, srdačan u društvu. Međutim, ona zna kako on nije ništa bez Majka. Majk je, kaže Triksi, „neko vrlo poseban... zajeban lik i prokleta pametan“.

Čazov naredni telefonski poziv upućen je njegovoj devojci, Švedanki Lote. Čaz i Lote imaju rezervisane sobe u hotelu *Hajd park tauers* u Bejsvoteru. Jedna je za Džimija. Čaz joj kaže da će oni doći kasnije popodne pošto on i Džimi svrate na neka mesta. Kaže joj da se spremi. Večeras idu u klub *Skoč ov Sent Džejms*.

Skoč (ušuškan među kaldrmisanim ulicama oko Trga Sent Džejms, nedaleko od Parlamenta) jedno je od nekoliko noćnih žarišta razigranog Londona, koja pružaju ugostiteljske usluge novoj pop aristokratiji, zajedno sa mestima kao *Ad Lib* na Lester skveru ili *Blejzis i Kromvelijen* u Kensingtonu. Pripita mladež plave krvi, otmeni gangsteri, napadni fotografi sa noćnim naočarima za sunce, modne kraljice ravnih grudi i pilulama nakljukane starlete. To je ona vrsta posleponoćnog šampanjskog geta gde bi se mogli pojaviti Pol Makartni i Mik

Džeger, okruženi posvećenicima pop života kao što su Robert Frejžer, Dejvid Bejli, Staš i Piter Maks, ili besprekorno odevene boginje kao Tvgi, Merijen Fejtful, Džuli Kristi i Žaklin Bize.*

Čaz kaže Lote da pozove ljude u *Skoču*, obavesti ih da dolaze te večeri i ostave im dva stola. *Skoč* je najverovatnije odredište za subotu uveče u Londonu u tom trenutku, veliki izlog za pokazivanje Džimija iako on još uvek ne može legalno javno da zasniva.

Naredni poziv je starom pajtosu Zut Maniju.

Zut je pevač i orguljaš sopstvenog sastava *Big rol benda*, koji je upravo imao omanji hit sa pesmom „*Big Time Operator*“. On toga još uvek nije svestan, ali Džimijev budući uticaj preobraziće Zutov bend od prosečnih ritam i bluz izvođača (stepenicu iznad pristojnog, uštogljenog dečaka Džordžija Fejma, a stepenicu niže u odnosu na divljeg Brajana Ogera) u kratkovečnu psihodeličnu grupu, po svim propisima „leta ljubavi“, *Dantalijans čeriot* (*Dantalian's Chariot* – po mitskom vojvodi pakla koji predvodi trideset šest demonskih legija).

Zut ima finu gajbu u Fulamu, od aerodroma udaljenu kratku vožnju taksijem. Čaz je smislio da Džimija najpre odvede tamo, da dune, popije čaj, malo zableji sa likovima sličnim sebi pre nego što bude zvanično predstavljen ljudima u *Skoču*. Druga mogućnost je da odvede Džimija pravo u hotel. Usamljena soba sa jednim prozorom, bez društva, bez atmosfere, bez duvke.

Zutova gajba je kao glavna železnička stanica za sve frikove i muzikante u prolazu kroz zapadni London. Kada se Čaz pojavio oko jedanaest sa Džimijem, Zut je baš opušten. Džimi spazi opremu *Big rol benda* naslaganu u predsoblju i kapira da

* Robert Fraser – londonski galerista; David Baily – fotograf, navodno inspiracija Antonionijevog filma „*Blow Up*“; Stash Klossowski de Rola – sin umetnika Baltusa; Peter Marx – glumac; Twiggy – prvi svetski supermodel; Mariannne Faithfull – devojka Mika Džegera, kasnije glumica i pevačica; Julie Christie, Jacqueline Bisset – filmske zvezde. (Prim. prev.)

je na pravom mestu. Ovaj Čaz zna znanje. Džimi smernog lica pita Zuta da li može da zasniva njegov beli telekaster, a Zut mu odobravajuće klimne glavom kroz venac dobrog dima.

Džimijevim licem preleteo je širok osmeh.

Zut ga sluša pažljivo. Pokušava da ukapira. On čuje bluz, soul, gospel. On čuje crno i belo, čuje čistu blistavu svetlost. Zvončići. Poljupci. Ujedi. Smeh. On baci pogled na svoju suprugu Roni i primeti da je vidno napaljena. Vrišti u sebi. Ovlažila je.

Džimijev pogled je stidljiv, ali on zabacuje međunožje i telekaster u njegovim rukama počinje da plače.

Roni ne može da veruje. Ona trči na sprat u stan svoje prijateljice Ketii.

Mnogo godina kasnije, u sasvim drugom životu, Ketii Ečingem mi je preko telefona ispričala da joj je Roni doviknula: „Ketii! Brzo silazi dole! Čaz je doveo nekog tipa iz Amerike koji izgleda kao divljak sa Bornea!“

Ketii je ležala u krevetu i pušila. Nije joj se žurilo. Ona je čula buku, ali prethodne noći je došla kući u ko zna koje vreme. Zut i Roni su redovno dovodili mnoge moguće divljake. Ketii ima dvadeset godina, vrlo je moderna i veoma lepa. Krupne smeđe oči, tamna ravna kosa. Ketii radi kao frizerka. Međutim, kada izađe uveče sa Roni, ona je ponekad disk-džokej u *Kromvelijenu* ili *Skoču*.

Ketii i medena plavuša Roni su odličan spoj. Ketii je seksi, slobodna, prava riba razigranog Londona, a Roni je topla boginja majka, nedodirljiva Zutova žena. Njih dve su u centru pažnje gde god da se pojave. Roni je zaštitnica. Darbiširskoj curi Ketii zaštita nije neophodna. Ona je već bila sa Brajanom Džounsom, Kitom Munom, takvom ekipom. Ketii je sada velika devojka sa cigaretama umrljanim karminom i hašišom.

Ketii odugovlači sa silaskom i tada je već prekasno. Čaz i Džimi odlaze. Nije važno. Dogovaraju se da se vide uveče u *Skoču*.

Džimi želi da vidi i Lindu Kit. Linda je glavni razlog što je Džimi uspeo da stigne ovako daleko. Džimi želi da vidi sve što treba videti. Ipak, Linda je još uvek Kitova riba, pa iako je potpuno odlepila što je Džimi najzad u Londonu, a sve njenom zaslugom, ona kaže da će se naći tek kasnije u *Skoču*.

Kada se pojavio te večeri sa Čazom i Lote, predstavljen je kao ćutljivi, stidljivi Džimi. Sve dok nije dobio priliku za malu demonstraciju na bini posle koje su svi popadali, u fazonu: „Šta je ovo?“

Ovo nije Džimi u ulozi „Divljaka sa Bornea“, već ozbiljan muzičar koji uručuje svoje akreditive. Mladi crni američki bluzer, kapirate? Slušajte kako nailazi voz. Bez predstave, samo svirka. Orkan u zatvorenom prostoru. Modovi u elegantnim odelima i musavi post-bit polaznici umetničkih škola ne mogu da veruju onome što čuju. Lepuškaste ribe u mini-suknjama zabacuju kose, sve ustreptale kao da bi bilo gotivno voleti ovog crnog, inostranog baticu.

Pre Džimija, ovamo su dolazili bezopasni obojeni likovi iz SAD i svirali prosti akustični bluz. Big Bil Brunzi je već bio zašao u pedesete, pa je smatran antikvitom. Dolazili su i opasnici zlokobnog električnog bluz, kao Madi Voters, ne mnogo mlađi od Big Bila, ali beskrajno strašniji. Šašavi matorci koji su se dopadali momcima, ali su ih devojke gledale s visine.

Sada se pojavio Džimi Džejms, mlad, lep i sladak, mrmljajući nežne reči u mikrofona. Razmahivao je gitarom kao čarobnim štapićem, kao Pan što svira svoju frulu sa ivice prozora kada padne mrak i svet duboko utone u snove.

Linda Kit je posmatrala ovo sedeći za stolom, uz mešavinu ushićenja i straha. Bila je u pravu: Džimi je zaista buduća zvezda. Ali tek sada joj je sinulo šta će se potom dogoditi, pa nije bila sasvim sigurna šta oseća. Džimi je bio Lindino veliko otkriće, Lindin posebni prijatelj. Sada će Džimi pripadati svima ostalima. Ko je uopšte ta Linda?

Kada je Ketii stigla (namirisana kosa, suknjica do dupeta, ludačka energija) ponovo je zakasnila. Džimi je već završio svoj mali nastup. Čaz je mahnuo njoj, Roni i Zutu da se pridruže društvu za stolom. Povukao je stolicu i postavio Ketii odmah pored Džimija.

Džimi je zadovoljan. Pokazuje Ketii da mu priđe bliže, a onda joj šapuće u uvo: „Mislim da si prelepa.“ Poljubi je u uvo i smeši se. Onda priča neke druge stvari. Stvari kakve momci pričaju devojicama razrogačenih očiju.

Roni prati šta se dešava. Srećna je zbog svoje drugarice, ki-koće se. Ovo je sada već prokletu previše za Lindu, koja odlepi. Prosipa svoje piće na Roni. Tanjiri počinju da lete. Stolovi se prevrću. Džimi uhvati Ketii za ruku i oni beže. Čaz im dovikne da uzmu taksu i da se nađu kasnije u hotelu. Ketii i Džimi se smeju, istrčavaju na ulicu držeći se za ruke.

Opet u baru hotela, Džimi obrađuje Ketii. Stidljiv je, sladak, učtiv, pažljiv i Amerikanac i zabavan. Čaz kaže da će on biti zvezda. Džimi se skromno buni, a Ketii pokušava da se pravi 'ladna.

Ujutru, opuštanje, u krevetu sa Ketii koja ga drži za ruke i gleda ožiljke na njegovim zglobovima. Džimi se skoro usrao kada su se vrata naglo otvorila i Linda Kit upala u sobu.

„Hej, mala...“

Linda ga ne sluša. Zgrabila je stratokaster koji mu je dala i ponovo istrčava iz sobe.

„Kretenu!“

Džimi kaže Ketii da je sve u redu. To je riba Kita Ričardsa. Prolupala ludača, zaboravi je. Ketii nema ništa protiv... za sada. Sve je ovo možda samo pustolovina za jednu noć... možda i nešto više, Ketii to još ne zna, ali poradiće na tome.

Džimi je potpuno oduševljen što je otvoreno bio sa belom ribom. Kod kuće bi zbog ovoga u nekim državama još uvek mogao biti linčovani. U većini država međurasni brakovi još uvek su smatrani zločinom. Učesnici belackih protestnih marševa mržnje i dalje su se pojavljivali sa svojim transparentima

„Mešanje rasa je komunizam“, kada god je to potrebno za televizijske vesti.

Čak ni drugar Frenka Sinatre Semi Dejvis Džunior, najveći „počasni belac“ u industriji zabave, nije se provukao sa muvanjem bele ženske. Posle venčanja sa vrelom švedskom filmskom kraljicom Mej Brit 1960. godine, grupe belih mrzitelja okruživale su dvorane u kojima je nastupao i mahale natpisima: IDI KUĆI, CRNČUGO.

Lavina pisama ispunjenih mržnjom sručila se na njih sa svih strana. Pretnje smrću pred koncerte u Rinu, San Francisku, Čikagu... Ispred kluba *Lotus* u Vašingtonu Američka nacistička partija postavila je svoje straže, a Semi je uznemireno izvlačio svoje stakleno oko.

Usledile su i javne i lične kritike od američkih crnaca. Optuživali su ga da je postao Čiča Toma,* a novinski naslovi postavljali su pitanje: „Da li se Semi stidi što je crnac?“

Prestravljeni Semi je unajmio celodnevno naoružano obezbeđenje. On i Mej su prestali da izlaze. A kada bi izašli, Semi je nosio revolver ili štap sa skrivenim nožem u dršci.

Čoveče, Semi je bio *čuveni* crni umetnik. Kakve šanse bi imao siromašni, bezvredni mešanac kao što je Džimi? Ipak, Džimi je kresnuo mnogo belih riba i ranije. Ali to je uvek bilo strogo skriveno. Ovaj fazon sa Ketii, sa Lindom, sa ovim belim engleskim ribama, čoveče, to je nešto potpuno drugačije. Skoro, znaš... *slobodno*.

* Naslovni lik knjige „Čiča Tomina koliba“ predstavlja, po mnogima, literarnu prekretnicu u humanom oslikavanju američkih crnih robova. Sa druge strane, s vremenom je postao simbol za ulizicu crne puti. (Prim. prev.)

POGLAVLJE ČETIRI

Mali Frenk

Majk je bio jedan od onih tipova za koje nikada ne znaš čemu da veruješ. Vojnik, špijun, vlasnik kluba i zaljubljenik u džez. Lovator, pritajeni gangster, bivši plaćeni ubica. Čovek u odelu sa kravatom i zatamnjenim naočarima za vid koji je malo govorio, a mnogo radio. Nije to bio čovek kome biste obavezno verovali, ali biste mu obavezno bili odani. Čovek sa vezama i iznad i ispod zemlje. Sa poverljivim telefonskim brojevima i prijateljima na skrivenim mestima. Usluge. Južnjak koji posluje na severu. Englez koji tečno govori ruski jezik. Moćna pojava, vešti prsti.

Svi su voleli Majka. Svi su ga mrzeli. Majku je bilo svejedno. Majku je glava bila čvrsto na ramenima. Majk je kapirao stvari. Sto šezdeset sedam centimetara, sa istanjenom kosom očešljanom na stranu i grobljanskim osmehom, Majk je bio ona vrsta niskog, čvrstog čoveka koji svojim prisustvom ispuni prostoriju ako tako nameri. Uvek je nosio odela i mašne, dok nije, zbog Džimija, unapredio svoj fazon i krenuo na prve „kisele“ odi-seje. Majk je postao moderan. Šarene košulje. Široke kravate. Trava. Pilule. DOM šampon. Zamenio je otmene lutkice za hipi ribe posvećene slobodnoj ljubavi. Moderni brkovi. Još uvek je